

16 Οκτωβρίου 2014

Ο μεταπολεμικός ελληνικός κινηματογράφος

[Πολιτισμός / Κινηματογράφος](#)

[Χαράλαμπος Μπαμπούνης](#)

Η πολιτισμική συνέχεια γίνεται φανερή στην Ελλάδα του 19ου και των αρχών του 20ούαι. με το κοινωνικό και εθνικό περιεχόμενο στη λογοτεχνία και το θέατρο στο βαθμό που περιγράφονται κοινωνικές και ηθικές συμπεριφορές και σχέσεις εξάρτησης, εκμετάλλευσης, στερεοτύπων και ιδεολογιών. Αυτή η δημιουργική διαδικασία έχει ως εκπροσώπους το κοινωνικό μυθιστόρημα (Θεοτόκης), το ηθογραφικό διήγημα (Καρκαβίτσα, Παπαδιαμάντη), το ρεαλιστικό και ρομαντικό μυθιστόρημα και θέατρο (Ξενόπουλος), το ρεαλιστικό διήγημα (Παρορίτης) και το θέατρο (Χορν).

Η αφήγηση μέσα από τον πεζογραφικό και θεατρικό λόγο συναντιέται με τη γενιά του '30, όπου υπεισέρχεται το έργο του Μυριβήλη, του Βενέζη, του Δούκα κ.ά. Ο πεζογραφικός λόγος συγκροτεί μια συνέχεια σχετικά με το περιεχόμενο, τον τρόπο και τις μορφές που επικοινωνούν οι κοινωνίες, κοινωνικές ομάδες, προκρίνοντας κάποιες ιδεολογίες και ιδεολογήματα, ανάμεσα στη συμπεριφορά του ελληνισμού και τις κοινωνικές αναζητήσεις.

Ο πόλεμος και η αντίσταση οδήγησε σε μια νέα έκφραση πολιτισμική που δεν συνεχίστηκε, κυρίως στο επίπεδο του θεάτρου και, εδώ αρχίζουν να εμφανίζονται πολλών μορφών ασυνέχειες, οι οποίες υπερβαίνουν σ' ένα βαθμό τη μεταπολεμική μετεμφυλιακή και ψυχροπολεμική ιδεολογία εξαιτίας της δυνατότητας άλλων μορφών έκφρασης.

Μια από τις ασυνέχειες εκφράζεται με τα μέσα του ελληνικού κινηματογράφου, ο οποίος έχει ως βάση το θεατρικό λόγο και το διήγημα της σύγχρονης του εποχής. τείνει όμως να διαμορφώσει νέους κώδικες επικοινωνίας με μέσον την εικόνα• μεταφέρει, έτσι, τις νέες πραγματικότητες και νοηματοδοτεί με διαφορετικό τρόπο τις κοινωνικές συμπεριφορές.

Ο ελληνικός κινηματογράφος μετά το 1948 παρουσιάζει ένα περιεχόμενο που συμπυκνώνει μέσα από την εικόνα την ενότητα του ελληνικού τοπίου, της αγροτικής και νησιώτικης ζωής, με τα ήθη και τις συμπεριφορές των κοινωνικών ομάδων, τον αγώνα για επιβίωση, αλλά και τις μεταβολές της μεγαλούπολης (Αθήνας και συνοικιών, Θεσσαλονίκης) μετά τον εμφύλιο και την εσωτερική μετανάστευση. Αυτή την αποτύπωση δεν μπορούσε το ίδιο εύκολα να την κάνει το μυθιστόρημα και το διήγημα, ούτε να την αναπαραστήσει γιατί ο κινηματογράφος είχε τη δυνατότητα ν' αποτυπώνει το λαϊκό πολιτισμό, τις φιγούρες και τα πρόσωπα των ανθρώπων, να διαμορφώνει τύπους. Αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί μια δημιουργική ασυνέχεια που ερμηνεύει τη νέα κατάσταση και δίνει δυνατότητα για νέες ερμηνείες.

Ειδικά μετά το 1970, αυτή η ρήξη εκφράζεται με ειδικές θεματικές ενότητες, πολλαπλές ασυνέχειες όπως μνήμες του Εμφυλίου και της διαίρεσης της κοινωνίας (Αγγελόπουλος, Βούλγαρης, Φέρρης), του μεταναστευτικού, της εσωτερικής οικονομικής κρίσης και εμφάνισης του νεοπλουτισμού, των ναρκωτικών και νέας μετανάστευσης στις Βαλκανικές χώρες. Η πολυπλοκότητα των ασυνεχειών και νέων νοημάτων δυσκολεύουν μια επάνοδο σε αντιλήψεις προ της εικόνας καθότι είναι η ίδια η εικόνα που σηματοδοτεί και την πολυδιάσπαση.

(Το κείμενο αποτελεί μέρος εργασίας με τον τίτλο: Συνέχειες και ασυνέχειες μέσα απ' το λόγο και την εικόνα: Η περίπτωση του μεταπολεμικού ελληνικού κινηματογράφου).

<http://bitly.com/1sUPOZj>